

Unei formule φ în FNC îi asociem o mulțime de clauze $\mathcal{S}_\varphi$ astfel:

Fie

$$\varphi := \bigwedge_{i=1}^n \left(\bigvee_{j=1}^{k_i} L_{i,j} \right),$$

unde fiecare $L_{i,j}$ este literal. Pentru orice i , fie C_i clauza obținută considerând toți literalii $L_{i,j}, j \in \{1, \dots, k_i\}$ distincți. Fie $\mathcal{S}_\varphi$ mulțimea tuturor clauzelor $C_i, i \in \{1, \dots, n\}$ distincte.

$\mathcal{S}_\varphi$ se mai numește și **forma clauzală** a lui φ .

Propoziția 1.83

Pentru orice evaluare $e : V \rightarrow \{0, 1\}$, $e \models \varphi$ ddacă $e \models \mathcal{S}_\varphi$.

Dem.: Exercițiu.

Clauze și CNF

Unei mulțimi de clauze $\mathcal{S}$ îi asociem o formulă $\varphi_{\mathcal{S}}$ în FNC astfel:

- ▶ $C = \{L_1, \dots, L_n\}, n \geq 1 \mapsto \varphi_C := L_1 \vee L_2 \vee \dots \vee L_n.$
- ▶ $\square \mapsto \varphi_{\square} := v_0 \wedge \neg v_0.$

Fie $\mathcal{S} = \{C_1, \dots, C_m\}$ o mulțime nevidă de clauze. Formula asociată lui $\mathcal{S}$ este

$$\varphi_{\mathcal{S}} := \bigwedge_{i=1}^m \varphi_{C_i}.$$

Formula asociată mulțimii vide de clauze este $\varphi_{\emptyset} := v_0 \vee \neg v_0.$

Formula $\varphi_{\mathcal{S}}$ nu este unic determinată, depinde de ordinea în care se scriu elementele în clauze și în $\mathcal{S}$, dar se observă imediat că: $\mathcal{S} = \mathcal{S}'$ implică $\varphi_{\mathcal{S}} \sim \varphi_{\mathcal{S}'}.$

Propoziția 1.84

Pentru orice evaluare $e : V \rightarrow \{0, 1\}$, $e \models \mathcal{S}$ ddacă $e \models \varphi_{\mathcal{S}}.$

Dem.: Exercițiu.

Definiția 1.85

Fie C_1, C_2 două clauze. O clauză R se numește **rezolvent** al clauzelor C_1, C_2 dacă există un literal L a.î. $L \in C_1, L^c \in C_2$ și

$$R = (C_1 \setminus \{L\}) \cup (C_2 \setminus \{L^c\}).$$

Regula Rezoluției

$$\text{Rez} \quad \frac{C_1, C_2}{(C_1 \setminus \{L\}) \cup (C_2 \setminus \{L^c\})}, \quad L \in C_1, L^c \in C_2$$

Notăm cu **Res**(C_1, C_2) mulțimea rezolvenților clauzelor C_1, C_2 .

- ▶ Rezoluția a fost introdusă de **Blake** (1937) și dezvoltată de **Davis, Putnam** (1960) și **Robinson** (1965).
- ▶ Multe demonstratoare automate de teoreme folosesc rezoluția. Limbajul PROLOG este bazat pe rezoluție.

Exemplu

$C_1 = \{v_1, v_2, \neg v_5\}$, $C_2 = \{v_1, \neg v_2, v_{100}, v_5\}$.

- ▶ Luăm $L := \neg v_5$. Atunci $L \in C_1$ și $L^c = v_5 \in C_2$. Prin urmare, $R = \{v_1, v_2, \neg v_2, v_{100}\}$ este rezolvent al clauzelor C_1, C_2 .
- ▶ Dacă luăm $L' := v_2$, atunci $L' \in C_1$ și $L'^c = \neg v_2 \in C_2$. Prin urmare, $R' = \{v_1, \neg v_5, v_{100}, v_5\}$ este rezolvent al clauzelor C_1, C_2 .

Exemplu

$C_1 = \{v_7\}$, $C_2 = \{\neg v_7\}$. Atunci clauza vidă $\square$ este rezolvent al clauzelor C_1, C_2 .

Fie $\mathcal{S}$ o mulțime de clauze.

Definiția 1.86

O **derivare prin rezoluție din $\mathcal{S}$** sau o **$\mathcal{S}$ -derivare prin rezoluție** este o secvență $C_1, C_2, \dots, C_n$ de clauze a.î. pentru fiecare $i \in \{1, \dots, n\}$, una din următoarele condiții este satisfăcută:

- (i) C_i este o clauză din $\mathcal{S}$;
- (ii) există $j, k < i$ a.î. C_i este rezolvent al clauzelor C_j, C_k .

Definiția 1.87

Fie C o clauză. O **derivare prin rezoluție a lui C din $\mathcal{S}$** este o $\mathcal{S}$ -derivare prin rezoluție $C_1, C_2, \dots, C_n$ a.î. $C_n = C$.

Exemplu

Fie

$$\mathcal{S} = \{\{\neg v_1, v_2\}, \{\neg v_2, \neg v_3, v_4\}, \{v_1\}, \{v_3\}, \{\neg v_4\}\}.$$

O derivare prin rezoluție a clauzei vide $\square$ din $\mathcal{S}$ este următoarea:

C_1	$=$	$\{\neg v_4\}$	$C_1 \in \mathcal{S}$
C_2	$=$	$\{\neg v_2, \neg v_3, v_4\}$	$C_2 \in \mathcal{S}$
C_3	$=$	$\{\neg v_2, \neg v_3\}$	C_3 rezolvent al clauzelor C_1, C_2
C_4	$=$	$\{v_3\}$	$C_4 \in \mathcal{S}$
C_5	$=$	$\{\neg v_2\}$	C_5 rezolvent al clauzelor C_3, C_4
C_6	$=$	$\{\neg v_1, v_2\}$	$C_6 \in \mathcal{S}$
C_7	$=$	$\{\neg v_1\}$	C_7 rezolvent al clauzelor C_5, C_6
C_8	$=$	$\{v_1\}$	$C_8 \in \mathcal{S}$
C_9	$=$	$\square$	C_9 rezolvent al clauzelor C_7, C_8 .

Pentru orice mulțime de clauze $\mathcal{S}$, notăm cu

$$\text{Res}(\mathcal{S}) := \{\text{Res}(C_1, C_2) \mid C_1, C_2 \in \mathcal{S}\}.$$

Propoziția 1.88

Pentru orice mulțime de clauze $\mathcal{S}$ și orice evaluare $e : V \rightarrow \{0, 1\}$,

$$e \models \mathcal{S} \quad \Rightarrow \quad e \models \text{Res}(\mathcal{S}).$$

Dem.: Dacă $\text{Res}(\mathcal{S}) = \emptyset$, atunci este validă, deci $e \models \text{Res}(\mathcal{S})$.
Presupunem că $\text{Res}(\mathcal{S})$ este nevidă și fie $R \in \text{Res}(\mathcal{S})$. Atunci există clauze $C_1, C_2 \in \mathcal{S}$ și un literal L a.î. $L \in C_1, L^c \in C_2$ și $R = (C_1 \setminus \{L\}) \cup (C_2 \setminus \{L^c\})$. Avem două cazuri:

- ▶ $e \models L$. Atunci $e \not\models L^c$. Deoarece $e \models C_2$, există $U \in C_2, U \neq L^c$ a.î. $e \models U$. Deoarece $U \in R$, obținem că $e \models R$.
- ▶ $e \models L^c$. Atunci $e \not\models L$. Deoarece $e \models C_1$, există $U \in C_1, U \neq L$ a.î. $e \models U$. Deoarece $U \in R$, obținem că $e \models R$. □

Teorema de corectitudine a rezoluției 1.88

Fie $\mathcal{S}$ o mulțime de clauze. Dacă $\square$ se derivează prin rezoluție din $\mathcal{S}$, atunci $\mathcal{S}$ este nesatisfiabilă.

Dem.: Fie $C_1, C_2, \dots, C_n = \square$ o $\mathcal{S}$ -derivare prin rezoluție a lui $\square$. Presupunem că $\mathcal{S}$ este satisfiabilă și fie $e \models \mathcal{S}$.

Demonstrăm prin inducție după i că:

$$\text{pentru orice } 1 \leq i \leq n, e \models C_i.$$

Pentru $i = n$, obținem că $e \models \square$, ceea ce este o contradicție.

Cazul $i = 1$ este evident, deoarece $C_1 \in \mathcal{S}$.

Presupunem că $e \models C_j$ pentru orice $j < i$. Avem două cazuri:

- ▶ $C_i \in \mathcal{S}$. Atunci $e \models C_i$.
- ▶ există $j, k < i$ a.î. $C_i \in \text{Res}(C_j, C_k)$. Deoarece, conform ipotezei de inducție, $e \models \{C_j, C_k\}$ aplicăm Propoziția 1.87 pentru a conclud că $e \models C_i$.

Algoritmul Davis-Putnam (DP)

Intrare: $\mathcal{S}$ mulțime nevidă de clauze netriviale.

$i := 1, \mathcal{S}_1 := \mathcal{S}.$

Pi.1 Fie x_i o variabilă care apare în $\mathcal{S}_i$. Definim

$$\mathcal{T}_i^1 := \{C \in \mathcal{S}_i \mid x_i \in C\}, \quad \mathcal{T}_i^0 := \{C \in \mathcal{S}_i \mid \neg x_i \in C\}.$$

Pi.2 **if** $(\mathcal{T}_i^1 \neq \emptyset \text{ și } \mathcal{T}_i^0 \neq \emptyset)$ **then**

$$\mathcal{U}_i := \{(C_1 \setminus \{x_i\}) \cup (C_0 \setminus \{\neg x_i\}) \mid C_1 \in \mathcal{T}_i^1, C_0 \in \mathcal{T}_i^0\}.$$

else $\mathcal{U}_i := \emptyset.$

Pi.3 Definim

$$\begin{aligned} \mathcal{S}'_{i+1} &:= (\mathcal{S}_i \setminus (\mathcal{T}_i^0 \cup \mathcal{T}_i^1)) \cup \mathcal{U}_i; \\ \mathcal{S}_{i+1} &:= \mathcal{S}'_{i+1} \setminus \{C \in \mathcal{S}'_{i+1} \mid C \text{ trivială}\}. \end{aligned}$$

Pi.4 **if** $\mathcal{S}_{i+1} = \emptyset$ **then** $\mathcal{S}$ este satisfiabilă.

else if $\square \in \mathcal{S}_{i+1}$ **then** $\mathcal{S}$ este nesatisfiabilă.

else $\{i := i + 1; \text{ go to Pi.1}\}.$

Algoritmul Davis-Putnam (DP)

$\mathcal{S} = \{\{v_1, \neg v_3\}, \{v_2, v_1\}, \{v_2, \neg v_1, v_3\}\}$. $i := 1$, $\mathcal{S}_1 := \mathcal{S}$.

P1.1 $x_1 := v_3$; $\mathcal{T}_1^1 := \{\{v_2, \neg v_1, v_3\}\}$; $\mathcal{T}_1^0 := \{\{v_1, \neg v_3\}\}$.

P1.2 $\mathcal{U}_1 := \{\{v_2, \neg v_1, v_1\}\}$.

P1.3 $\mathcal{S}'_2 := \{\{v_2, v_1\}, \{v_2, \neg v_1, v_1\}\}$; $\mathcal{S}_2 := \{\{v_2, v_1\}\}$.

P1.4 $i := 2$ and go to P2.1.

P2.1 $x_2 := v_2$; $\mathcal{T}_2^1 := \{\{v_2, v_1\}\}$; $\mathcal{T}_2^0 := \emptyset$.

P2.2 $\mathcal{U}_2 := \emptyset$.

P2.3 $\mathcal{S}_3 := \emptyset$.

P2.4 $\mathcal{S}$ este satisfiabilă.

Algoritmul Davis-Putnam (DP)

$\mathcal{S} = \{\{\neg v_1, v_2, \neg v_4\}, \{\neg v_3, \neg v_2\}, \{v_1, v_3\}, \{v_1\}, \{v_3\}, \{v_4\}\}.$

$i := 1, \mathcal{S}_1 := \mathcal{S}.$

P1.1 $x_1 := v_1; \mathcal{T}_1^1 := \{\{v_1, v_3\}, \{v_1\}\}; \mathcal{T}_1^0 := \{\{\neg v_1, v_2, \neg v_4\}\}.$

P1.2 $\mathcal{U}_1 := \{\{v_3, v_2, \neg v_4\}, \{v_2, \neg v_4\}\}.$

P1.3 $\mathcal{S}_2 := \{\{\neg v_3, \neg v_2\}, \{v_3\}, \{v_4\}, \{v_3, v_2, \neg v_4\}, \{v_2, \neg v_4\}\}.$

P1.4 $i := 2$ and go to P2.1.

P2.1. $x_2 := v_2; \mathcal{T}_2^1 := \{\{v_3, v_2, \neg v_4\}, \{v_2, \neg v_4\}\}; \mathcal{T}_2^0 := \{\{\neg v_3, \neg v_2\}\}.$

P2.2 $\mathcal{U}_2 := \{\{v_3, \neg v_4, \neg v_3\}, \{\neg v_4, \neg v_3\}\}.$

P2.3 $\mathcal{S}_3 := \{\{v_3\}, \{v_4\}, \{\neg v_4, \neg v_3\}\}.$

P2.4 $i := 3$ and go to P3.1.

P3.1 $x_3 := v_3; \mathcal{T}_3^1 := \{\{v_3\}\}; \mathcal{T}_3^0 := \{\{\neg v_4, \neg v_3\}\}.$

P3.2. $\mathcal{U}_3 := \{\{\neg v_4\}\}.$ P3.3 $\mathcal{S}_4 := \{\{v_4\}, \{\neg v_4\}\}.$

P3.4 $i := 4$ and go to P4.1.

P4.1 $x_4 := v_4; \mathcal{T}_4^1 := \{\{v_4\}\}; \mathcal{T}_4^0 := \{\{\neg v_4\}\}.$

P4.2 $\mathcal{U}_4 := \{\square\}.$ P4.3 $\mathcal{S}_5 := \{\square\}.$

P4.4 $\mathcal{S}$ nu este satisfiabilă.

Algoritmul DP - terminare

Notăm:

$$\text{Var}(C) := \{x \in V \mid x \in C \text{ sau } \neg x \in C\}, \quad \text{Var}(S) := \bigcup_{C \in S} \text{Var}(C).$$

Așadar, $\text{Var}(C) = \emptyset$ ddacă $C = \square$ și $\text{Var}(S) = \emptyset$ ddacă $S = \emptyset$ sau $S = \{\square\}$.

Propoziția 1.90

Fie $n := |\text{Var}(S)|$. Atunci algoritmul DP se termină după cel mult n pași.

Dem.: Se observă imediat că pentru orice i ,

$$\text{Var}(S_{i+1}) \subseteq \text{Var}(S_i) \setminus \{x_i\} \subsetneq \text{Var}(S_i).$$

Prin urmare, $n = |\text{Var}(S_1)| > |\text{Var}(S_2)| > |\text{Var}(S_3)| > \dots \geq 0$.

Fie $N \leq n$ numărul de pași după care se termină DP. Atunci $S_{N+1} = \emptyset$ sau $\square \in S_{N+1}$.

Propoziția 1.91

Pentru orice $i \leq N$,

$\mathcal{S}_{i+1}$ este satisfiabilă $\iff \mathcal{S}_i$ satisfiabilă.

Dem.:

" $\Leftarrow$ " Presupunem că $\mathcal{S}_i$ este satisfiabilă și fie $e \models \mathcal{S}_i$. Se observă imediat că $\mathcal{S}_{i+1} \subseteq \mathcal{S}_i \cup \text{Res}(\mathcal{S}_i)$. Prin urmare, folosind corectitudinea rezoluției, obținem că $e \models \mathcal{S}_{i+1}$.

" $\Rightarrow$ " Presupunem că $\mathcal{S}_{i+1}$ este satisfiabilă și fie $e \models \mathcal{S}_{i+1}$.

Deoarece orice clauză trivială este validă, rezultă că $e \models \mathcal{S}'_{i+1}$.

Avem următoarele cazuri:

- ▶ $\mathcal{T}_i^1 = \emptyset$. Atunci $\mathcal{U}_i = \emptyset$ și $\mathcal{S}'_{i+1} = \mathcal{S}_i \setminus \mathcal{T}_i^0$, deci $\mathcal{S}_i = \mathcal{S}'_{i+1} \cup \mathcal{T}_i^0$. Fie $e' := e_{x_i \leftarrow 0}$. Atunci $e'(x_i) = 0$, deci $e' \models \neg x_i$. Rezultă că e' este model pentru orice clauză din $\mathcal{T}_i^0$, adică $e' \models \mathcal{T}_i^0$. De asemenea, $e(v) = e'(v)$ pentru orice $v \in \text{Var}(\mathcal{S}'_{i+1})$, deci $e' \models \mathcal{S}'_{i+1}$. Am obținut că $e' \models \mathcal{S}_i$.

Algoritmul DP - corectitudine și completitudine

- ▶ $\mathcal{T}_i^0 = \emptyset$. Se demonstrează similar, folosind evaluarea $e'' := e_{x_i \leftarrow 1}$.
- ▶ $\mathcal{T}_i^1 \neq \emptyset$ și $\mathcal{T}_i^0 \neq \emptyset$. Se observă că $\mathcal{S}_i \subseteq \mathcal{S}'_{i+1} \cup (\mathcal{T}_i^1 \cup \mathcal{T}_i^0)$.

Cazul 1: $e(x_i) = 1$. Definim $e^* := e_{x_i \leftarrow 0}$. Atunci

$e, e^* \models \mathcal{S}'_{i+1}$, $e \models \mathcal{T}_i^1$, $e^* \models \mathcal{T}_i^0$.

Presupunem că $e, e^* \not\models \mathcal{T}_i^1 \cup \mathcal{T}_i^0$. Atunci există $C_1 \in \mathcal{T}_i^1$ a.î. $e^* \not\models C_1$ și $C_0 \in \mathcal{T}_i^0$ a.î. $e \not\models C_0$. Obținem că $e \not\models C_0 \setminus \{\neg x_i\}$.

Dacă am avea că $e \models C_1 \setminus \{x_i\}$, atunci ar exista un literal L care nu conține variabila x_i a.î. $e \models L$, de unde am obține că $e^* \models L$, contradicție cu faptul că $e^* \not\models C_1$.

Rezultă că $e \not\models (C_1 \setminus \{x_i\}) \cup (C_0 \setminus \{\neg x_i\}) \in \mathcal{U}_i \subseteq \mathcal{S}'_{i+1}$, o contradicție cu ipoteza.

Așadar, una din evaluările e, e^* satisface $\mathcal{T}_i^1 \cup \mathcal{T}_i^0$, deci este model pentru $\mathcal{S}_i$.

Cazul 2: $e(x_i) = 0$. Demonstrația e similară. □

Teorema 1.92

Algoritmul DP este corect și complet, adică,

$\mathcal{S}$ este nesatisfiabilă ddacă $\square \in S_{N+1}$.

Dem.: Aplicăm Propoziția 1.91. Obținem că $\mathcal{S} = \mathcal{S}_1$ este satisfiabilă ddacă S_{N+1} este satisfiabilă ddacă $\square \notin S_{N+1}$.

